

pro lu ky mladá fronta

bohumil

hrabal

Bohumil Hrabal

Proluky

Mladá fronta

Groteska je absolutní komika
Charles Baudelaire

A signál první knížečky mému muži nepřicházel a nepřicházel, už ani nepil, jen v noci vykřikoval, že skočí z okna, že se nechá přejet vlakem, a tak druhý den, když jsem měla volno, tak jsem se oblékla do těch mých parádních šatečků, obula červené botičky s vysokými štekličky, vzala jsem si deštníček a vydala jsem se do nakladatelství. A když jsem pak stála před ředitelem a řekla, kdo jsem, ukázala jsem deštníčkem tím směrem tam někam do Libně, Na hráz, do čísla dvacet čtyři, a povídám... Tak hele, tam někde leží můj klenot, už ani nechlastá, už nemá sílu ani mi skočit pod vlak, protože ten signál té jeho slavné knížečky nejde a nejde... Jen se tam jděte podívat na to, jak jste mi mého muže zřídili! A stála jsem a měla jsem podmalované stála jsem v základní pozici tanečnice a ty moje vykročené červené botičky svítily, a polekal se mne sám ředitel a vzal telefon, a když několikrát do něj řekl... Ano... ano... ano..., tak položil sluchátko a povídá, že signál je na cestě..., ale já povídám, já vím, na cestě, ale do té doby mi tam můj klenot zhebne, já si tam dojdu sama... hele, kde je ta Perlička na dně? A tak se stalo, že sám ředitel mi povídá, já vás chápu, já taky, než mi vyšla první knížka básní, tak jsem se jí taky nemohl dočkat, taky jsem skákal pod vlak a myslel na poslední věci člověka... A vzal telefon a za chvíli přišel úředník a přinesl ten signál, ten signál, který nesmí dát nakladatelství z ruky. Tak jsem vyšla z nakladatelství a vykračovala jsem si to Národní třídou a v cukrářství jsem si nechala zabalit tu Perličku na dně do hedvábného papíru, převázat ji mašlí, jako by to byl dáreček... A tak jsem šla pyšná Václavákem a v jedné ruce deštníček a ve druhé červenou mašlí převázanou Perličku na dně, vykračovala jsem si to a snila o tom, jak to bude krásné, až tahle knížečka vyjde a můj klenot se mnou bude tudyma procházet a za výkladními skříněmi Knihy bude ta Perlička na dně, jak udělám hostinu, svatbu v domě, šampaňské bude stříkat, jako by můj muž vyhrál formuli číslo jedna... A tak jsem dostala nápad a šla

jsem do Spálené ulice, tam do sběrný, kde můj muž pod žárovkami čtyři roky balil starý papír, a vešla jsem do kanceláře a tam byla vedoucí, ta, která vyštípala mého muže, a byl tam i kádrovák, který oči a stála jsem v základní pozici tanečnice a ty moje vykročené červené botičky svítily, a polekal se mne sám ředitel a vzal telefon, a když několikrát do něj řekl... Ano... ano... ano..., tak položil sluchátko a povídá, že signál je na cestě..., ale já povídám, já vím, na cestě, ale do té doby mi tam můj klenot zhebne, já si tam dojdu sama... hele, kde je ta Perlička na dně? A tak se stalo, že sám ředitel mi povídá, já vás chápu, já taky, než mi vyšla první knížka básní, tak jsem se jí taky nemohl dočkat, taky jsem skákal pod vlak a myslel na poslední věci člověka... A vzal telefon a za chvíli přišel úředník a přinesl ten signál, ten signál, který nesmí dát nakladatelství z ruky. Tak jsem vyšla z nakladatelství a vykračovala jsem si to Národní třídou a v cukrářství jsem si nechala zabalit tu Perličku na dně do hedvábného papíru, převázat ji mašlí, jako by to byl dáreček... A tak jsem šla pyšná Václavákem a v jedné ruce deštníček a ve druhé červenou mašlí převázanou Perličku na dně, vykračovala jsem si to a snila o tom, jak to bude krásné, až tahle knížečka vyjde a můj klenot se mnou bude tudyma procházet a za výkladními skříněmi Knihy bude ta Perlička na dně, jak udělám hostinu, svatbu v domě, šampaňské bude stříkat, jako by můj muž vyhrál formuli číslo jedna... A tak jsem dostala nápad a šla jsem do Spálené ulice, tam do sběrný, kde můj muž pod žárovkami čtyři roky balil starý papír, a vešla jsem do kanceláře a tam byla vedoucí, ta, která vyštípala mého muže, a byl tam i kádrovák, který mému muži nadal bulačů, protože dostal stipendium od Literárního fondu Svazu spisovatelů, na poloviční úvazek... a rozbalila jsem červenou mašli a pak jsem všem ukázala tu modrou obálku a hlavně jméno mého muže... a povídám... tak tady to vidíte na vlastní voči, že můj muž je spisovatel a ne že ne, jak jste mu to tady dali sežrat... A zase jsem zabalila Perličku na dně a převázala

ji červenou mašlí a vyšla jsem s deštníčkem a ještě na dvoře jsem se otočila do okna a zvedla jsem ten balíček a viděla jsem, že tam seděli jako zařezaní, protože tohle nečekali...

A Na hrázi okna našeho bytečku byla rozglábená, na schodě přede dveřmi seděl Pepíček jako olysalý ohromný pták ve voliére v zoologické zahradě a kouřil, měl ty svoje brejle jako dva jogurty, můj muž tak nějak vstal z umírání, umýval nádobí... vešla jsem a položila zvolna balíček převázaný červenou mašlí na stůl hned vedle dvou sklínek a načaté lahvičky stocku... Hádej, co tam je? povídám... Ale můj muž umýval dál nádobí a řekl... Já vím, ale potlačeněj vznět je ušlechtilost! Ale s Pepíčkem jsme se dohodli, jak odjedeš do Vídně k bráchovi, tak nejen znova vymaluje nabílo ty naše cimry, ale natřeme nabílo i dveře a okna a židle, aby se to tady prosvětlo, aby ten můj černej humor se stal humorem bílým... A vešel maličký Pepíček a ty jeho dva jogurty zasazené do obrouček brýlí zazářily a rozházely reflexy tím naším tmavým bytem a Pepíček povídá... Doktore, ještě jeden stock... a nastavil sklínku, která zazářila tak jako ty jeho brejle...

Za čtvrt hodinky měl odejet ten můj rychlík do Vídně, stála jsem na peronu, když přiběhl můj muž se sítěnou nákupní taškou, měla jsem dojem, že je zase opilý, ale on byl opilý tou svojí knížečkou, tím svým signálem, pomohl mi do vagonu a hulákal... To se to povedlo! Dvacet tisíc náklad... a teď tam musejí rozbalit všechny ty balíky, sedum redaktorů hlídá text, a přece se jim tam mázla chyba! Představ si! V textu je věta... a v příkopě ležel stříbrně kapotovaný NSU Sport Marx...! A ono tam mělo být... a v příkopě ležel stříbrně kapotovaný NSU Sport Max! Sedum holek teď musí najít dvacet tisíc stránek a tam udělat perem tečku a zaretušovat to... r...! A pak zase všechno zabalit do balíků po dvaceti... křičel můj klenot a já jsem rudla... Buď zticha, prosím tě... A konduktér už

pískal a můj muž se zvedl, a já koukám a cestující taky vyvalovali oči... Plná sítěná taška stokorun... A konduktér pískal a můj muž se vyvalil na perón a tam mával tou sítěnou taškou, vypadalo to, jako by nesl domů špenát... a vlak se už rozjízďel a můj muž běžel vedle mého okénka a vysvětloval mi... Hele... dali mi zálohu, deset tisíc korun... Budeme s Pepíčkem natírat barák... a pak tam stál a otáčel tou sítěnou taškou a ty zelené stokoruny tam zářily opravdu jako špenát... Když jsem se posadila, paní, co seděla naproti mně, povídá... Pan manžel je veselej pán, vy si s ním užijete, vidíte!

Na nádraží Franze Josefa vjížděl rychlík pomalu a zvolna, stála jsem na chodbičce a na perónu stál můj bratr Karel, Karli... Když jsem vystoupila s kufry, Karel mi už letěl vstříc a už jsme si leželi v náručí, odtáhla jsem tvář v slzách, a ano, byl to Karli a byla jsem to já... a po tolika letech jsme se zase viděli. Když jsem vyplavala ze slzí, ano, byl to Karli, jako vždycky elegantní a jako vždycky ty nejlepší šaty a ty nejlepší boty a čistou košilku a nedbale uvázanou kravatu. A vlasy mu prořídly, ale pořád byly kaštanové a lehce vlnivé, voněl kolínskou vodičkou a měl rýžovým pudrem zapudrovanou jizvu na bradě, tu ránu od střepiny granátu tam někde na východní frontě... A pak jsme uložili kufry do simky a ta simka byla zrovna tak vyleštěná jako Karliho boty a vůbec jako celý Karli, můj bratr, se kterým jsme se od konce války neviděli, vlastně ani jsme se tuze vidět nemohli, protože tatínek si před těmi lety nepřál, aby Karli kamarádil s českými přáteli, s českými děvčaty, chodil do českých veslařských klubů v Praze, protože můj tatínek si přál, aby se Karli věnoval té naší fabrice na překližky a dýhy, ale Karel raději chodil tančit v Praze s hezkými děvčaty a svými přáteli... A tak mne vezl Vídní tou svojí simkou, schválně jen po Kärntner Strasse a Mariahilfer Strasse a já jsem byla oslněná těmi širokými třídami a krásnými obchody a všemi lidmi, kteří si kráčeli každý

po svém, za svým cílem, chvíli jsme jeli v proudech aut a tak nějak mi ta Vídeň připadala ohromující a krásnější, než jsem ji znala, když jsme v Břeclavi s děvčaty místo do školy skočily do rychlíku a sjely jsme si za školu do Vídně... ale to bylo na začátku války... A tak jsem potom vystoupila na periférii Vídně v Radaun a přivítala mne švagrová, a hned jsem poznala, že ona to je, která drží Karliho, ona to je, která rozhoduje o všem nejen doma, ale i vůbec, byla to příjemná ženská, takový vídeňský typ, jako kuželka vypadala a usmívala se, ale nebyl to úsměv, kterým by ze mne měla radost, dokonce se moje švagrová uklidnila až potom, když jsem řekla, že jsem tady jen na těch třináct dní, že potom se vracím domů, že doma je teď pro mne Praha... viděla jsem, jak jí spadl kámen ze srdce a usmála se šťastně, že nepomyslím tady v Rakousku zůstat navždycky... A Karli si zatím vyzul botičky a narazil je na kopyta a přeleštil flanelovým hadříkem, a natáhl si pantofle, i já jsem se musela přezout a seděla jsem v pánském pokoji a dveře do kuchyně byly otevřené, kuchyň byla celá bílá, jako u zubaře to tam vypadalo, a moje švagrová si vzala bílou zástěrku a připravovala večeři a seděla na otáčecí židli zdobené chromovanými lištami a otevírala bílá emailová dvířka bílých skříněk, a tam zářilo všechno koření v sytých barvách, i ta mrkev, kterou krájela, zářila červení a trsy zelené kadeřavé petrželky taky... a pak přinesla přírodní řízky, sama držela mrkvovou kúru... a Karli se mě tiše vyptával, zdali Praha je pořád tak krásná, jak bývala za času, když byl mlád, když studoval na vysoké škole, hrál za vysokoškolský klub tenis a basketbal? A zdalipak se ještě tančí v Srdíčku a Ball Negre? A co dělá Juliš? A v prvním patře tančírna Vltava? A hlavně, zdalipak se ještě konají primátorské osmy? A když jsem mu řekla, že jsem servírkou v grilu hotelu Palace, tak zazářil, a zdalipak se ještě tam v prvním patře hotelu Palace tak dobře jí?... A tak jsem bydlela u Karliho v Radaun a každý večer jsem na něho čekala tam u té jeho firmy v Radaun, viděla jsem ho, jak ještě v půl šesté přeběhl

několikrát v bílém plášti dvůr té dřevařské vídeňské firmy, tatínek už umřel a byla jsem ráda, když papá umřel, dobře že neviděl Karliho, který mohl mít tu tatínkovu firmu, ale Karli raději běhal po Praze s krásnými slečnami a s kamarády, než by se věnoval tatínkově firmě... asi Karli dopředu věděl, jak to všechno dopadne, nakonec tatínek o všechno přišel, protože se nenadál, že by Němci někdy mohli prohrát tu válku, protože když jsme s Karlim byli autem v Salcburku, tak mi tam ukazoval krásnou vilu, na kterou papá měl peníze, mohl ji koupit, ale nač by ji tenkrát v tom roce třicet čtyři kupoval, když měl ještě krásnější vilu v Hodoníně... ale hlavně nikdy tatínka nenapadlo, že dopadne tak, jak nakonec dopadl nejen on, ale celá rodina a i Lizaj a onkel Wulli... A tak jsem s Karlim každý den byla někde jinde, a jednou jsme byli v hotelu Sachr, a pak jsme si zase zajeli do Tallern na kuřata, a pak zase do Café Deml, kde prodavačky onikaly... Was wolt Ihr Ihnen? A pak ze zvědavosti jsem byla s Karlim v Café Hawelka, a pak v Grinzingu a potom zase jsme si zajeli do Klosterneuburgu, nebo jsme se procházeli po Kärntner Strasse a po Graben a já jsem byla oslněna touto Vídní a jejími obchody a tou vídeňskou krásnou němčinou, a kolikrát se mi zastesklo a přála jsem si, kdybych mohla znovu začít ten svůj život po válce, že bych nikde jinde nechtěla bydlet než tady ve Vídni, jako bych byla doma, všichni lidé mi tady připadali jako lidé, se kterými jsem žila do toho roku čtyřicet pět, protože moje maminka byla Rakušanka, dcera nadlesního, čím víc jsem byla nadšená Vídni, tím víc mě švagrová opravovala a tvrdila, že to ano, ale ve Vídni se musí pracovat a pracovat a zase pracovat, ona že pracuje každý den v té své fabrice na boty až do šesti... a Karli mi řekl... Já ale jsem tady cizinec, mě ta Vídeň nepřijala, můj život ve Vídni je cesta do práce a zase z práce, a potom televize a jít včas spát, abych ráno byl v práci a do půl šesté makal a makal... Jsem tady cizinec, jediné, že si o dovolené můžu jet, kam se mi chce, koupit se můžu o dovolené v kterémkoliv moři, o Vánocích

si můžu na jeden týden zajet lyžovat, kamkoliv se mi zachce... Ale v tomhle městě jsem cizinec, sudeťák, i když moje nejkrásnější léta byla v Praze s českými přáteli a s českými slečnami, v Praze jsem byl doma do té doby, než přišel Hitler, na kterého se jela podívat i naše maminka, když projížděl Vídní, pamatuju, že když se vrátila, tak plakala štěstím, že viděla Hitlera, a plakala tím samym štěstím i Lizaj i teta Pišinka, která loni umřela, ale já jsem hned věděl, že je konec s pražskými děvčaty, se všemi pražskými kamarády... a tak jsme bydleli v Sudetech, byli jsme Němci a musel jsem na frontu... tiše mi kolikrát znova a zase převyprávěl Karli a kapesníkem si zakrýval ustřelený kus brady...

Vrátila jsem se do Prahy o trochu moudřejší, než jsem do Vídně jela. Na nádraží Františka Josefa jsem v slzách stála u okénka Vindobony, Karli mi koupil nový kostým a celý kufr prádla a dárečků, teď stál na perónu a vzhlížel ke mně, usmíval se na mne, stál tam jak přetržený pimprlový král, švagrová byla jako vždycky v kostýmu, držela mě za ruce a usmívala se, byla to ženská, jakou Karli potřeboval, neměla trošku citu, nic s ní neotřásl, znala svůj styl a věděla, že Karli by se bez ní nejen neobešel, ale zhroutil... A pak pískání a pak se rychlík rozejel a Karli plakal, utíral si kapesníkem oči a lehce bradu, švagrová se usmívala a byla zřejmě ráda, že už jedu do Prahy, že si odpočine po těch třinácti dnech mého pobytu, a zahlédla jsem ještě, že Karli se sklonil a kapesníkem si lehce oprášil nohavici kalhot a pak špičku lesknoucího se střevíce...

Na nádraží v Praze mne očekával můj muž, vrásky kolem úst a ani mne nepolíbil a já jsem se od něj odtáhla, protože z něj páchlo pivo, provinile se usmíval a nesl moje kufry, a protože taxíky byly pryč, tak jsme jeli tramvají a já jsem se dívala a viděla jsem, že Praha je opravdu rozházená a samý papír, a hlavně jsem viděla, že polovička ulic je ošancovaná trubkovými konstrukcemi, viděla jsem, jak do centra Prahy dorazila pražská periférie, skupiny ma-

ringotek, zadrátované ohrady prken a fošen a traverz, divila jsem se, že jsem si toho dosud nevšimla, viděla jsem, že tady v centru Prahy to vypadá jako ve Vídni, ale na periférii, tak... A můj muž mi tak splýval s tím, co jsem viděla na ulicích, nějak mi docházelo, že můj muž je takový i uvnitř, tak mu to i myslí, zrovna tak se obléká, jako jsou postrojené ty pražské ulice a náměstí... A když jsme vystoupili z tramvaje a když jsem zahrnula do té naší uličky, tak jsem zavravorala, teprve teď jsem si všimla, že všechny ty baráčky, všechny ty domky jsou na spadnutí, že se z nich odlipávají zdi, že každý druhý dům má utrženou okapovou rouru, že ulice je plná smetí... A pak mne ovanula vlhká chodba a chlad přicházející ze dvora, kde paní Beranová opět měla roztočený kohout vody a mocnými chrstanci lila kbelík za kbelíkem na dlaždičky pod svými okny... smetala rýžovým koštětem vodu do kanálku a přivítala mne... Ani mi nepovídejte, kde jste byla! To víte, já jsem bydlela dvacet let v Hamburku!... A stoupala jsem po schodech a tam jsem to už uviděla! Za splývavými větvemi a proutím divokého vína řinoucím se ze střechy a z nataženého lana padalo divoké víno a za ním se světlaly bílé dveře a bílá okna... a usmála jsem se na muže... a když jsem vešla k nám, domů, z přítmi zářily bíle natřené emailové židle a stůl a vápnem nalíčené stěny a všechno, co bylo na dosah zrcadla, zrcadlilo se v něm ještě jednou, a tak náš byt byl plný židlí a stoliček... a na stole pořád zářil ten balíček převázaný červenou mašlí, ten balíček se signálem, tak jak jsem jej přinesla z nakladatelství. Můj muž mi nastavil tvář a já jsem ho políbila... a povídám... A co? A můj muž řekl... Perličky včera vyšly a ten samý den byly rozebraný...

Z toho natírání emailovými barvami, z těch nekonečných stocků, které můj muž s Pepíčkem vypili, Pepíček, ten který sedával v podřepu na lavičkách v Libni, u pana Vaništy i u mého muže, ten Pepíček umřel. Našli ho v tom jeho bytě tam na Slovance až za týden, byl sám a samotinký, jeho příbuzní byli až někde v Ka-

nadě, a tak hostinský pan Vaništa ohlásil na národním výboru, že všechny náklady pohřbu bere na sebe... A tak jsme se tam vydali, do malé pohřební síně krematoria, pan Vaništa si vzal s sebou kytaru, a tam stála rakev a tam stála cedule a tam bylo napsáno, že v rakvi je Josef Sviatek... a můj muž zbledl a povídá mi, hele, já mám dneska svátek, to jsem nikdy nevěděl, že Pepíček se jmenuje Sviatek... a pak vyšel zřízenec a jen opakoval to, co bylo napsáno na parte... a pak jsem položila jedinou kytičku k rakvi, a pan Vaništa vzal tu svou kytaru, přišel k rakvi, poklonil se Pepíčkovu Sviatkovu, opřel si nohu o schod a po několika akordech začal zpívat tu nejmilejší písničku Pepíčka Sviatka... Děvčátko z kolonie, tvůj úsměv překrásný je... zpíval ten pan Vaništa s takovým citem, jako když zpíval a zpívá ve svém hostinci O sole mio, ten jeho tenor jak Benjamino Gigli... zpíval Děvčátko z kolonie a přišli rozhrnutou oponou z černého sametu zřízenci a naslouchali, jak krásně a s citem pan Vaništa zpívá... zatímco rakev se zvolna zasouvala za roztaženou stěnu...

To bylo radosti, když můj muž přivezl taxíkem ty svoje autorský výtisky, to bylo radosti! A ještě si jich prikoupil šedesát a hned ty balíky rozbilil a dával jednu knihu vedle druhý jako nějaký kachlíčky, a já jsem to viděla a nevěřila jsem svým očím, že můj klenot je takový dětina. A potom všechny ty knihy podepsal... a nutil mě, abych jednu z těch knížek vzala do náruče a pochovala to jeho novorozeně, že se to tak dělá, že Vítězslav Nezval nutil ty svoje lásky, aby byly poctěny tím, že básník jim dává na lokte k pochování to svoje děťátko, protože, jak mi řekl se slzou v oku můj klenot, pro spisovatele ty jeho pravý děti jsou jeho knížky, že on je nejen otec, ale i matička těch knížek, a víc než matka, protože takový spisovatel, a můj muž ukázal na sebe, na svoje břicho a potom na svou hlavu, takový spisovatel nosí to svoje budoucí děťátko víc než devět měsíců, a tak jako matka cítí, jak to v něm narůstá, jak se to tam otáčí, jak to tam kope, jak má starosti, zdali to dítě,

to děťátko nebude pitomé? Zdalipak bude k světu... Tak blábolil můj muž a po celé podlaze byly rozložený ty jeho knížky a já jsem vyvalovala oči a povídala... Vážně? To není možný... A nebolí tě hlava tadyhle v tejlů?... A kdopak by to řekl... A kdyby se s tebou něco stalo, kam chceš, abych tě dala převízt... Do Beřkovic? Anebo do Bohnic? A tak se stalo to první neštěstí... Můj klenot seděl v knihkupectví tam na Národní třídě a byla autogramiáda a můj muž si nechal ušít krásný šaty a měl kravatu a jeho čtenáři se tísnilo kolem stolečku, a vedle mého muže seděla mladá dívka, asi prodavačka z knihkupectví, a rozevírala nabízené knížky a dávala je pod pero mého muže, který zvedal oči a díval se do očí čtenářů a vlídně se vyptával, co tam má napsat, a pak tam máznul svůj podpis a byl z toho dojatý, sám ze sebe měl ne radost, ale byl z té pocty naměkko, dokonce šilhal a stácel levé oko, seděl tam opravdu jako syn rabína z Nikolsburku, a já jsem stála v koutku a dívala jsem se přes knížku veršů na svého muže, tak schována za knížku veršů dívala jsem se jak detektiv a viděla jsem, jak ten můj klenot tam dělá kašpařiny, že ty kašpařiny ale vycházejí z něj, že tuhle chvíli sám sobě věří a věří těm svým čtenářům, pro které napsal tu svou Perličku na dně, když jsem se do ní podívala doma, tak kampak se hrabala ta jeho Perlička na Zbabělce, na Nylonový věk pana Škvoreckého, a jednu povídku pana Čechova bych vyměnila za všechny povídky Perličky na dně... ale mátlí mě ti jeho čtenáři, kteří se dívali na ten můj poklad jako na zjevení, dokonce se před mým mužem červenali a koktali, jak byli v rozpacích z toho štěstí, že mohou vidět slavného spisovatele a mluvit s ním... A tak, jak rostla fronta až ven před knihkupectví, viděla jsem, že roste i sebevědomí mého muže, už se usmíval, už z něho spadla ta nervóza, můj muž dovedl být přirozený jen v těch libeňských hospodách, jak jsme zašli někam do restaurace, jak jsme někdy byli ve společnosti pěkně oblečených lidí, kteří se uměli chovat a uměli jíst a hovořit, tak můj muž zbledl a dělal jen samý chybný výkony

a rudnul a koktal a vzpamatoval se, teprve až když jsme zase byli venku, hrozně se z těch slušných lidí potil... Ale tady, při autogramiádě, když mu nikdo nic nenamítal, když viděl jen samé slušné lidi, kteří mají mindráky před panem spisovatelem... tady můj muž byl a choval se tak jako u pana Vaništy, tak jako na Staré poště... A pak už prodavačky zamkly hlavní dveře a tam skrze sklo tloukli dlaněmi další čtenáři, ale bylo to marné, bylo šest hodin a ti poslední dostali poslední podpisy... Můj klenot se zvedl, tak jako jsme odcházeli od svatby ze Zámečku, vonělo z něj pivo a stock... měl kruhy pod očima a kruté vrásky kolem úst, mávl rukou a poděkoval paní vedoucí, dokonce jí políbil ruku... A zadními dveřmi jsme vyšli, za námi zarachotily klíčky a já jsem kráčela vedle svého muže, usmívala jsem se, kráčela jsem, odpichovala jsem svoje kroky špičkou deštníčku, měla jsem ty svoje červené botičky s vysokými štekličky, usmívala jsem se, protože ještě včera můj klenot, když si vzpomenu, že zítra na něj čeká autogramiáda, tak blil jako amina, celou noc nespál, tak jako před svatbou, křičel, že nikam nepůjde, a když, tak ho tam musejí přitáhnout pluhem, jak vzpurného a nešťastného vola na jatka... a teď tady krácel vedle mne, vyplavený, a dokonce jsem viděla, jak si můj klenot myslí, že každý, kdo jde proti němu tou Národní třídou, poznává v něm slavného spisovatele, lehce se ukláněl, opětoval pozdravy, které mu nikdo nedával... a zničehonic, než mě táhl na hladinku piva k Pinkasům, tak zničehonic zvedl uprostřed davu lidí ruce a zatřepal dlaněmi a zakřičel... Jseš frajer! Dokázal jsi to! A pak mě pozval na hostinu, na slavnostní hostinu do průjezdu u Pinkasů, na stojačku, kde mi poručil hladinku a sám pil jedno pivo za druhým tak, jak je roznášeli pinglové z cínového pultu...

Povídám, maminko, ale to přeci není možný, já jsem se podívala do té jeho slavné knížky, ale já když to čtu, tak mám dojem, že každé čtenář by si ty texty měl dopsat doma, že to je s tím psaním

mého muže, jako když nakupuju v polotovarech, že teprve doma to musím dovařit a ochutit a dotáhnout, aby z toho bylo jídlo, povídám, maminko, u nás doma se mluvilo německy, ale, maminko, já jsem měla český školy, tak nějak ty jeho povídky jsou zdrعنutý, jako když se vám srazí mlíko, co vy na to, maminko? A maminka už jen na tohle čekala... Ale děvenko, docela má pravdu, hele, vždyť nejen v obecný škole, ale hlavně na reálce, pořád měl jen a jen čtyřky a pětky z mluvnice, z jazyka českého, dvakrát propadl, jednou v primě a pak v kvartě, a kromě jiných pětěk propadl vždycky z českýho jazyka... na co šáhnul, děvenko, tak ten můj synáček zvorál, v deseti letech začal vyřezávat lupenkovou pilkou takový ornamenty, aby pak z toho sestavil skříněčky nebo futrál na kartáč... nikdy to nedal dohromady... pak zase sbíral známky, koupila jsem mu album, měl škatule vzácných zámeck, našel je na půdě... jak myslí, že ty známky lepil do drahýho alba?... Arabskou gumou! Známký nejdřív natřel zespoda, a když je přilepil, tak ještě arabskou gumou natřel nejen ty známky, ale celý stránky, všechno dolepil, i sám sebe a nás a stůl, vlasama se přilepil k polštáři... smála se maminka... Nebo se zase dal do sešívání knih... podle příručky... napnul si provazy na rám, pilkou nařízl lehce ty složky rozebraný brožovaný knížky... a pak šil, šilhal přitom a vyplazoval jazyk... a pak zase si dělal desky... a zase toho klihu všude, všechno dolípaný... a když chtěl nasadit a zapasovat to, co sešil, do desek... tak to nelícovalo, šlo mu to z úhlu... Tedy děvenko, ničemu se nedivila, to jeho psaní má styl všech těch jeho chyb a nedovedností! Vždyť nevyluštil jedinou křížovku, jediný rébus, hlavolamy v novinách, zruđnul, zablokovala se mu hlava... Ach, když už byl mladý pán, tak zase chtěl fotografovat... když vylezl z koupelny pocákaný od vývojky a ustalovače... ani jedna fotka se mu nepovedla, a když... tak jako by přes tu fotku šel kouř... Nebo když přišlo jaro, tak zase zahradničil, zase měl kameny a alpský kytičky... ach, co se namatroval, co si nazurážel prstů,

co se nadřel, než postavil tu skalku... ale za dva měsíce už tam nic nenašel... všechno mu sežrala hlína a plevel! Děvenko, z toho, co jí tady říkám, si může udělat obrázek o tom svém klenotu, jak říká... Když Němci zavřeli vysoký školy, tak si udělal Eckertovu obchodní školu... A ví, že jedinej z žáků se nenaučil těsnopis, i když se snažil! Jedině mu šlo psát na psacím stroji... Nebo když byl výpravčí, jedinej můj synáček se nenaučil pořádně telegrafovat, zatímco všichni ostatní se mu smáli... Na klavír taky, že měl gramblavý prsty, tak sice hrál, dokonce hrál i Liszta a Chopina... on chtěl hrát, ale pořád mu ty prsty koktaly, klopýtal přes tu klaviaturu... Když ještě hrál sám, tak to šlo, ale jak se mu někdo podíval na prsty, nebo za ním stál... tak to vzdal, zrudnul a vzdal to... Co mu tak jedine šlo, byla dřina, každý prázdniny nakládal všechna žita, pak nosil pytle do mlátičky na sýpku u doktora Sedláčka, kterej měl statek na Zálábí a šafaře a deset ženskejch o žních... a tady se můj synáček jako vysokoškolák předváděl, tady dřel za mzdu, tady ho všichni chválili, tady mu to šlo, protože byl fošna, to zase byl, fošna, dřina, to bylo jeho, při tom se nemuselo myslet, a když dostával vejplatu, tak zase děsně pil žitnou kořalku, všude si dal panáka žitný a pak pil v hostinci Pod mostem, a tam i hrál na klavír Straussovy valčíky, tam měl i noty... ale zase propíjel ty svoje vejplaty a říkal, že to je rozkoš, utrácet peníze, který si vydělal vlastníma rukama... a vůbec s tou dřinou... Na tom Kladně taky, v těch Sběrných surovinách to samé, v divadle taky, vždycky po čtyřech letech se dřel jedine, víte děvenko, proč? Protože nic jinýho neuměl... a teďka teprve, když vyzkoušel všechny ty svoje možnosti, kterak by se snadno a lehce mohl stát jedničkou, šampiónem, tak ejhle! Je z něj spisovatel... Děvenko, to je americká groteska, já tomu taky nevěřím, ale vidím to, čtu to v novinách, můj synáček, podržte mě, je na nejlepší cestě se stát bestsellerem! Je to možný? Není to možný! Ale ono, jak je vidět, ono to možný je, pak že se na světě nedějí zázraky, já se bojím, že ještě vydá další knížky,

protože čtenáři jsou teď děsně zvrhlí... Kdopak čte Galsworthyho? Kdopak Arcybaševa? Kdopak Jiráska? Aha! Hrabala! To je náš šrajbr... smála se maminka a tleskala a pak spráskla rukama... Povídám, maminko, jak může bejt spisovatel, když zvorá všechny dotazníky? Všechny napíše, ale jednak pozdě a dodatečně, a pak... špatně... Kde je rubrika pro jméno, tam napíše příjmení, kde je rubrika pro příjmení, tam můj klenot napíše jméno, národnost zrovna tak zvorá se státní příslušností, podepíše se tam, kde má bejt razítko úřadu... pokaždý mu vynadají, a když to tam nesu já... tak se vracím rudá hanbou, každou přihlášku vždycky musím brát pětkrát... Maminka se smála a každý mý větě přitakala... Povídám, maminko, i tohle je vám k smíchu?

...A tak jsem vzpomínala na ty zlaté časy, kdy můj muž neměl peníze, kdy byl rád, když jsem mu nosila z hotelu Paříž kastrůlky s jídlem, nikdy nečekal na zítřek, hned si ohřál ten kastrůlek, o půlnoci hltavě jedl lžící tu svíčkovou, tu roštěnou, ten guláš, vzpomínala jsem teď, když můj klenot si chodil pro zálohy na knihy s nákupní sítěnou taškou, přála jsem si, aby mu někdo ty peníze ukradl, ale lidé si právě mysleli, že v tašce nenese můj muž desetitisíce, že to jsou nějaké propadlé losy nebo co, s tou taškou sítěnou se flákal uličkami a ulicemi a třídami Prahy, chodil po hospodách a tam si pověsil tašku s tisíci na věšák.

Teď nejen změnil hostince, pivnice, ale změnil i kamarády, utrácel peníze za pivo, platil za druhé vždycky jen a jen pivo, do vinárny ho bylo těžko dostat, a když, tak tam nevydržel, on musel mít hostinec s pivem, protože miloval ani ne tak to pivo, ale ty hospodské tlachy, ten randál, to předvádění se opilců, zkrátka měl to všechno rád, to, co já jsem nenáviděla, já jsem v té jeho hospodě vydržela hodinku a už se mi točila hlava ne z kouře a výparů, ale z těch pomatených tlachalů, které ale zase měl rád můj muž. Teď rád chodil

k Pinkasům, teď rád chodil k Varousům naproti Spisovateli, teď sedával s jinými kamarády u Zlatého soudku, přešel Vltavu a sedával s kamarády v Olympii, pil zase to svoje plzeňské pivo, jednou jsem tam seděla chvíli a byli tam jeho noví přátelé, zamilovala jsem si pana Linkeho, krasavce, toho, který redigoval knihy mého muže, pana Ducháčka, maličkého opilce, který mi tam v Olympii ukázal svůj deníček, kam si zapisoval každý den svou konzumaci piva, za pět let jich vypil celkem patnáct tisíc půllitrů, tak rád napadal obry, vstával a napřáhal ruku, ale nakonec se pak Ducháček ovládl, rozhodl se, že toho obra nezlíkuje, a pak tady byl pan Karel Pecka, příjemný člověk ostříhaný nakrátko, měl husté vlasy jako propuštěný trestanec, myslila jsem si, a opravdu pan Pecka přišel z kriminálu a seděl patnáct let, a začal psát, můj muž jeho první povídky četl a hned je odnesl panu Ducháčkovi a Dostálovi, redaktorům nakladatelství, a oknem do Olympie svítilo slunce, příjemná restaurace, a všichni přátelé mého muže byli veselí, nepřírozeně veselí, můj muž měl zálohu v té své sítěné tašce, patnáct tisíc korun ve stokorunách, opravdu toho byla plná taška, jako by nesl dvě kila špenátu, a každou čtvrt hodinu přinášeli další piva, a pak vešel jakýsi člověk, nechal otevřené dveře z ulice a zazpíval krásným tenorem... Já půjdu k Maximu, tam žertů je a šprýmů... a přišel obrýlený člověk, představili mi ho, že to je malíř Mikuláš Medek, a viděla jsem, jak přišly kelnerky a uctivě vítaly malíře, hladily ho a ptaly se ho, co by mu měly přinést, a Mikuláš Medek si objednal vermut... a kelnerka v brýlích se optala... a co ještě, pane Medek? A malíř si objednal hluboký talíř... Kelnerka se usmála... Na co, pane Medek? A on povídá... ať mám kam ublívat! A já jsem se zvedla a rozloučila jsem se, podala jsem ruku jen krasavci panu Linkemu a odcházela jsem, až pak jsem se dověděla, že malíř Mikuláš Medek má cukrovku a když se napije vermutu, tak za chvíli začne zvracet, proto ten hluboký talíř na polévku...

Tak vlastně já jsem si nalíčila sama na sebe past. Tak nějak se to obrátilo, když jsem mému muži nabídla, aby zůstal doma a psal si, že ho užívím, tak se to splnilo akorát prvního půl roku. Pak nejen že už nepotřeboval ode mne kastrůlky, ani padesátikorunu do kapsičky, ale naopak míval peněz tolik, že jsem žasla. A s jeho úspěchem, který jsem neočekávala, s tím úspěchem začlo i jeho cestování do zahraničí. Jednou objel Rakousko autobusem se spisovatelem, vyprovázela jsem ho, tenkrát jel taky pan Kolář, všichni ti básníci vypadali opravdu jako básníci, jediný můj muž mezi nimi vypadal jako fotbalista, který přestal hrát, jako sedlák.

A potom si zajel do Anglie, a pak do Francie, a potom do Ameriky, tam se nějak spřátelil se spisovatelem Arnoštem Lustigem, který taky nevypadal jako spisovatel, měl krásné kučeravé vlasy a nádhernou pleť, jakou mají slečny. Bylo mi k nevíře, když jsem se dozvěděla, že byl v koncentráku v Terezíně, skoro plných šest let, prožil tam od šestnácti let svoje martyrium, neměl rád Němce, a jak mi říkal můj muž, nikdy nepromluvil slovo německy, Arnošt věděl, co má jíst, jedl zeleninu a maso, zatímco můj muž, jak jsem si dovedla představit, hltal všechno, co mu dali... V Paříži bydleli v hotelu New York a Londýn u nádraží Saint-Lazare, před obědem i večerí mívali takový hlad, hlavně můj muž, že snědl před polívkou a předkrmem všechny rohlíky, všechnu hořčici, byla jsem nakonec ráda, že jsem s ním nikdy na takovou cestu nejela, propadla bych se hanbou, kdybych měla sedět u stolu, u kterého by seděl takový neslušný člověk jako můj poklad. Když přiletěli do Londýna, tak na letišti nesli zřízenci veliké křídlo, můj muž se zničehonic odpoutal od skupiny a prstoma, jako když couvá auto, ukazoval těm dělníkům, kudyma mají nést to křídlo, a tak se stalo, že můj muž ty dobráky odvedl o patro níž, do suterénu, a pak ještě o jedno patro níž do sklepů, ale to křídlo mělo být odneseno do druhého patra nahoru, do restaurace, dělníci vyhledali mezi československou